

ZGODOVINA GOSTILNE KUNSTELJ

KAVARNA KUNSTELJ, OD 1861

Zgodovina gostilne Kunstelj se začne v letu 1861, ko je Franc Kunstelj kupil Hudovernikovo kavarno v Zagorčevi hiši ... Hudovernikova kavarna je bila znana pod imenom Kavarna Prešeren in zelo odmevna v letu 1848 ... (Kavarna Prešeren, 1848-61; lastnik Hudovernik // Kavarna Kunstelj, 1861-73; lastnik Franc Kunstelj).

Kavarna Kunstelj. V Radovljici 30. avgusta, [Izv. dop.] Kakor po navadi, zbrala se je tudi v soboto tukajšna inteligencija v Kunstelnovi kavarni, ki je kakor po navadi iz „Tagblatta“ navdušenost za „Veliko-Nemčijo“ sesala. Kar naenkrat začne na hribcu onkraj Save pokati; enkrat, dvakrat, trikrat . . . petkrat, - desetkrat, - dvajsetkrat - saj ni konca - šest in tridesetkrat zaporedoma in se razlega po hribih okolo in okolo, med tem ko velikanski kres čarobno okolico razsvitljuje. Takoj pri prvih streljih zgrmi inteligencija k oknom vprašaje drug družega, kaj je to in komu na čast da strelajo? Eden „teh več“ kmalo „pogrunta“ in jame pripovedovati, da streljajo mlajšemu grofu Thurnu na čast, ker bo jutri njegov god. Neizrekljivo veselje nastane v Izraelu. Oho! Še nekaj! „Kdo mu pa skazuje to čast?“ bilo je splošno prašanje. Ugibljejo in ugibljejo, toda - zastonj. Med tem zagrmje možnarji drugič in v kavarno stopi nek gospod prašaje če vedo, zakaj streljajo na hribu. "Grofu za god," bil je odgovor. „Ne grofu, ampak Murniku na čast, ki je prišel v deželni zbor namesto Gaustra.“ Veš Narode moj, kar strese me, kader se zmislim na obraze, koje sem videl. Eden je bil daljši od drugega. „Ist schon wieder dieser verfluchte M-. dabei“ sem zaslišal spregovoriti v sveti jezi in začeli so preklinjati tistega agitatorja, ki navadno pod narodno trikoloro spi, da sem misli da se bo kavarna podrla. Prekrižal sem se in hojdi tje, od koder so zagrmeli možnarji tretjič. Tam sem našel veselo prepevajočo mladež iz Radoljice in okolice, ki je hotela s tem pokazati, da jim ni enako, kdo da zastopa zemljo, na kateri je nje zibelj stala in da nosi v srcu gorško ljubezen do pravih zastopnikov naroda njenega.

Slovenski narod, 05. 09. 1870

GOSTILNA (RESTAVRACIJA, HOTEL) KUNSTELJ, OD 1873

Franc Selezjan Kunstelj (roj. 1835 / um. 1905); kavarna: Mesto št. 46 (Zagorc), nato gostilno: Predmesto št. 55 (Kunstelj)

V Zemljiški knjigi v Radovljici izvemo, da se je lastninska pravica za posestvo in hišo vknjižila na ime Franca Kunstlja 23. oktobra 1873.

Restavracija Kunstelj, nat. 1905
Vir: Pozdrav iz Slovenskih krajev

Rudolf Kunstelj, lastnik 1906-1912

V Zemljiški knjigi v Radovljici izvemo, da se je lastninska pravica za posestvo in hišo vknjižila na ime Rudolfa Kunstlja 7. novembra 1905.

Začetek del za salon. Po čemur smo davno hrepeneli, to se nam obeta še letos. Podjetni gostilničar g. Kunstl napravi velik salon s posebnim podaljšanim prostorom za oder, pod salonom pa zgradi večjo klet za mirno pivsko družbo ob vročih poletnih večerih. Delo je prevzel tukajšnji stavbenik g. Hronek, ki bo menda tudi zase zidal novo vilo še letos. Bralno društvo »Triglav« ustanovi v kratkem javno knjižnico, kar bo gotovo velikega kulturnega pomena za okraj. Upamo, da bodo merodajni faktorji temu velevažnemu podjetju v vsakem oziru naklonili svojo pomoč

Vir: Gorenjec, 04. 03. 1906

Salon. Lepo prostrano dvorano s posebno verando v popolnoma modernem slogu je sezidal tukajšnji gostilničar g. Kunstelj. Razen tega jo olepšal obširni vrt z dvorano in

postavil po njem velike obločnice za acetilensko razsvetljavo. S tem smo dobili prostore, kjer se bodo mogle vršiti večje veselice, koncerte i. t. d., kar smo do sedaj zelo pogrešali. Slovesna otvoritev dvorane in vrta bo v nedeljo dne 1. julija ob 4. popoldne.

Vir: Gorenjec, 30. 06. 1906

Vabilo
k
VESELICI
povodom otvoritve nove dvorane g.
Rudolfa Kunsteljna v Radovljici
ki se vrši
dne 1. julija 1906.
Vspored:
Godba. — Petje. — Prosta zabava.
Po sedmi uri uprizori društvo »Triglay« igro:
„RAZTRESENCA“
Burka v enem dejanju.
Gone prostorom k igri: Prvi sedeži 1 K, drugi 60 v.,
stojišča 40 vin.
Pričetek ob 4. uri popoldne.
Ker je čist dobiček vstopnine k igri namenjen za na
pravo novega odra, se preplačila hvaležno sprejemajo.
K obilni udeležbi uljudno vabi
R. Kunstelj
restavrater.
128

Gorenjec, 22. 06. 1906

Veselica. Prostovoljno gasilno društvo v Radovljici priredi dne 5, avgusta t. l. ob 4. uri popoldne veselico v restavraciji Rudolfa Kunsteljna v Radovljici. Spored: Godba na lok, petje, Andrej Grabež, igrokaz v dveh dejanjih, srečkanje, šaljiva pošta, prosta zabava in ples. Vstopnina 60 vin. Odbor.

Vir: Gorenjec, 04. 08. 1906

Veselica. Radovljiški diletantje ponove na vsestransko zahtevo v nedeljo, dne 9. Septembra t. l. v dvorani g. Kunstelja v Radovljici narodno igro »Deseti brat«. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 60 vin. za osebo. Po igri prosta zabava. Ker se igra vrši za narodne in dobrodelne namene, se preplačila hvaležno sprejmejo.

Vir: Gorenjec, 07. 09. 1906

Igra »Deseti brat« - dvorana gostilne Kunstelj, 1906

Vir: dLib (zapuščina Jakoba Špicarja)

Op: Igro je režiral Jakob Špicar

Predavanje priredi danes zvečer ob osmih v salonu g. Kunstelja zabavni klub v Radovljici. Predava finančni koncipist g. A. Huth o »Potnih spomnih s spodnje Donave«.

Zabavni klub v Radovljici priredi v nedeljo, dne 18. novembra 1906 v dvorani g. Kunstelja dve predstavi šaloigri »Trije tički« in »Ne kliči vraga!« Začetek točno ob 8, uri zvečer. Vstopnina za osebo 40 vin. Čisti dobiček je namenjen ljudski knjižnici Radovljici. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vir: Gorenjec, 10. 11. 1906

Ledenica. Podjetni gostilničar g. Kunstelj je napravil na vrtu veliko ledenico, nad njo pa verando, odkoder je najlepši razgled na julijske Planine.

Gorenjec, 17. 11. 1906

Splošen opis ledenic. Posebnost takratnih gostiln so bile ledenice, ki ni manjkala tudi pri Lectarju. Po vsej verjetnosti je stala na vrtu v Dolu. Ves hladilni sistem je pred vojno namreč potekal tako, da so si gostilničarji v zimskem času led pripravljali na prostem. Vsak gostilničar je imel svojo napravo, ki jo postavil pred zimo. Izgledala je tako, da so na dvorišču ali vrtu enostavno naredili lesen podium (lesena tla) sredi katerega je bila majhna odprtina (šoba). V to odprtino so nato na kakšna dva do tri metra višine namestili gumijasto cev, ki je pršila naokrog vodo. Zaradi pršenja "vodne megle" je nato začel nastajati led. Pri Lectarju naj bi bila ledenica dimenzij ca 5 m2 krat 3 m2. Ko se je led naredil, so ga sekali v manjše kose in ga shranjevali v temnih hladnih kletnih prostorih. Lectar je imel skladišče ledu v graščini, v najglobji kleti (v tisti, v katerih so bili v srednjem veku zapori). Pred drugo svetovno vojno je bil še vedno prehod med graščino in Lectarjevo hišo. Ledu je bilo na zalogi toliko, da so ga imeli dovolj za vse leto. Vsaka gostilna je nato v sami hiši imela še ledene omare. Te omare so imela dvojna lesena ohišja, ki so bila s treh strani vzdana v steno, med njimi pa je bilo za izolacijo ponavadi žaganje. Na notranje leseno ohišje so nato

pritrtili kovinsko (pločevinasto) omaro. V ledenih omarah so nato imeli sodove s pivom, sifon, meso in druge hitro pokvarljive jestvine (na primer maslo in jajca). Kot se spominjam so bile pri Lectarju tri take omare vzdane v steno desno, tik pred vhodom v klet. Kot posebnost pa je imela gostilna Lectar četrto ledeno omaro, v kateri je bilo pivo, vzdano pod šankom. Ob njej je bila tudi kovinska "pumpa", s katero so nato točili ("pumpali") vedno hladno pivo. Prav zaradi piva, ohlajenega na idealni temperaturi in "lectarjevega golaža", ki ga je kuhala žena lastnika Marija, je bila lectarjeva gostilna "čislana" daleč naokoli. Nekje med drugo svetovno vojno so Nemci k nam prinesli hladilnike na amoniak in Franc Dolžan, ki je šel vedno v korak s časom je kaj kmalu ledene omare zamenjal z novo tehnično pridobitvijo.

Vir: Zgodovina gostilne Lectar (avtor Goran Lavrenčak - DAR)

Cestni odbor. Volitev v radovljiški cestni odbor seje vršila dne 16. t. m. Izvoljeni so: iz kmetске skupine gg. Anton Pogačnik, župan v Podnartu, Anton Avsenik, posestnik v Vrbnjah, ter Jožef Sodja, župan v Begunjah, za namestnika pa Franc Valjavec, posestnik iz Leš. Mesto Radovljica je volilo za člana Otona Romana, posestnika v Radovljici, za njegovega namestnika pa Antona Praprotnika, posestnika v Radovljici. Iz skupine veleposestnikov jo bil izvoljen za člana Tomo Šušteršič, graščinski oskrbnik v Predtrgu, za namestnika Ivan Žark, župan v Lescah, in zadnja skupina je volila za člana Rudolfa Kunsteljna, posestnika v Radovljici. Vsi novovoljeni člani so naprednega mišljenja.

Gorenjec, 17. 11. 1906

Veselico priredi prostovoljno gasilno društvo v Radovljici v nedeljo, dne 25. novembra v restavraciji g. H. Kunstelja. Igrri: »Trije tički«, »Ne kliči vragal« Po igri prosta zabava in ples. Šaljiva pošta. Svira domača godba na lok. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 50 vin. Ples se vrši v novi verandi.

Vir: Gorenjec, 24. 11. 1906

Ljudska predavanja v Radovljici. Zabavni klub v Radovljici priredi v nedeljo, dne 16. t. m. ob pol 8. uri zvečer četrto ljudsko predavanje v salonu g. R. Kunstlja. Predava prof. Marko Pirnat iz Kranja »O Simonu Gregorčiču«. K predavanju se uljudno vabijo vsi, ki se žele poučiti ob kratkem o življenju in delovanju goriškega slavca, nedavno umrlega odličnega pesnika Simona Gregorčiča. Vstop k predavanju vsakemu prost.

Vir: Gorenjec, 15. 12. 1906

Predavanje. Četrto predavanje, ki je je v letošnji sezoni priredil »Zabavni klub« v Radovljici, je izvrstno uspelo. Predaval je prof. g. Makso Punat iz Kranja »o Simonu Gregorčiču«, rišoč nam z znano svojo spretnostjo glavne smeri Gregorčičevih pesni. - Obširna dvorana Kunstljeve restavracije je bila polna poslušalcev, zlasti se morajo pohvalno omeniti tudi dame, ki so se v častnem številu udeležile predavanja o pesniku najnežnejših liričnih čustev. Po predavanju se je razvila prijateljska zabava s petjem.

Vir: Gorenjec, 22. 12. 1906

Restavracija Rudolf Kunstelj, 1906
Vir: 110 let Turističnega društva Radovljica

Velik ples. Zabavni klub v Radovljici priredi v soboto, dne 12. t. m. v veliki dvorani Kunstljeve restavracije »Veliki ples«. Svira vojaška godba domačega pešpolka št. 17 iz Celovca. Začetek ob osmih zvečer. Vstopnina 1 K, družina treh oseb 2 K. Radovljičanom, kakor tudi bližnjim in daljnim sosedom, kličemo za ta večer: Na veselo svidenje!

Gorenjec, 05. 01. 1907

Važna seja se je vršila pretekli ponedeljek. Zbrali so se polnostevilno občinski odborniki za občine Radovljico, Lesce in Begunje v velikem salonu Kunstljeve restavracije, da se skupno posvetujejo o osnutku, ki ga je sestavil deželni odbor za graditev vodovoda za Radovljico in okolico ...

Velika plesna veselica, ki se je vršila preteklo nedeljo v prostorih Kunstljeve restavracije, je izpadla nad vse pričakovanje ugodno. Vsi obširni gostilniški prostori so bili natlačeno polni. Takoj ob začetku se je pričel živahen ples, ki je trajal pozno v jutro. Pri zadnji četvorki smo še našli 40 parov. Vojaška godba domačega pešpolka št. 17 je igrala neumorno in zasluži najpopolnejšo pohvalo in vse priznanje. — Poleg večine domačega izobraženstva smo videli na veselici zastopan skoro ves okraj, zlasti so se odlikovali kraji Kranjska Gora, Javornik, Lesce in begunjska občina. Tudi ljube goste iz Kranja smo imeli čast pozdraviti v svoji sredi. Splošna želja je, da bi za društveno življenje izborna delujoči »Zabavni klub« v kratkem priredil še eno podobno zabavo.

Vir: Gorenjec, 19. 01. 1907

Veliki ples. Zabavni klub v Radovljici priredi v soboto, dne 12. t. m. v veliki dvorani Kunstljeve restavracije »Veliki ples«. Svira vojaška godba domačega peš polka št. 17 iz Celovca. Začetek ob osmih zvečer. Vstopnina 1 K, družina treh oseb 2 K. Radovljičanom, kakor tudi bližnjim in daljnim sosedom, kličemo za ta večer: Na veselo svidenje!

Vir: Gorenjec, 22. 06. 1907

Hotel Kunstelj. V nedeljo, dne 26. avgusta t. l., se je pripeljalo z jutranjim vlakom še mnogo skupščinarjev in prijateljev učiteljstva. Vreme je bilo krasno. Sinje nebo se je bočilo nad čudokrasno okolico prijazne Radovljice, po katere ulicah se je že na vse zgodaj razvilo glasno življenje skupščinarjev, ki so občudovali lepoto divne Gorenjske. Zlasti okolo hotela »Kunstelj«, kjer se je imelo vršiti glavno zborovanje, se je koncentrovalo vse pisano življenje. Po vrtu so zadoneli burni pozdravni klici, ko je prišel tjakaj državni poslanec, g. župan Ivan Hribar, ki so ga brž obstopile deputacije slovanskega učiteljstva, se mu predstavljale in ga pozdravljale. Obsežna dvorana, na zadnji strani odprta in tako zvezana z vrtom, se je začela polniti in v malo trenutkih je bila zase dena do zadnjega prostorčka. Vse sprednje prostore so zasedli gosti ter mili slovanski bratje in sestre. V dvorani je pa dobila prostora komaj, tretjina skupščinarjev. Drugi so obkolili salon ter deloma na vrtu, deloma ob stekleni steni in odprtih oknih prisostvovali zborovanju. Vladalo je svečanstvo, veselo, vzneseno razpoloženje, ko je zapel predsednikov zvonec, znanec, da se začenja učiteljski parlament. ...

Ura se je pomaknila že čez eno, ko so se zbirali skupščinarji k banketu, ki je bil prirejen na lepo okrašenem vrtu. Mize so bile pogrnjene za 200 oseb. Med banketom je svirala domača radovljiška godba. Radovljiški župan, g. dr. Vilfan, je izpregovoril prvo napitnico, pozdravljajoč organizacijo učiteljstva, ki se najsijajnejše kaže v dični »Zavezi«, kateri na čast dviga čašo! / **Vir: Učiteljski tovariš, 6. kimovca 1907 (XIX. skupščina učiteljske »Zaveze« v Radovljici)**

Igra Rokovnjači. »Rokovnjači« so se igrali na Veliki Šmaren v Radovljici. Gotovo lahko trdimo, da še nobena predstava v Radovljici ni bila tako dobro obiskana kakor ta. Ves obsežni Kunstljev salon je bil zaseden do zadnjega kotička, čeprav so bile cene sedežem za naše razmere precej visoke. Igralo se je vobče prav dobro; zlasti nam je ugajal Blaž Mozolj. Izvrstni sta bili tudi Polonica in gospa Poljakova. Krasno je pata Nona. Dobro je pogodil svojo vlogo Nande. Vsa čast našim požrtvovalnim diletantom. Po igri se je razvila neprisiljena domača zabava s šaljivo pošto, tekmovanjem v lepoti in s plesom. Mnogoštevilni gostje, med katerimi smo zlasti opazili jako veliko letoviščarjev iz Radovljice in okolice, so se zabavali izborno. Ples je trajal do ranega jutra. Najbolj vesel te prireditve je pa gotovo blagajnik naše izvrstno uspevajoče javne ljudske knjižnice, ki je prejel nad 200 K čistih dohodkov, kar so gotovo pripomogle marljive prodajalke šopkov in razglednic gospodične Vošnjikova, Pretnarjeva in Resmanova.

Vir: Gorenjec, 17. 08. 1907

Gostilničarski listki. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so naročile računske, oziroma gostilničarske listke sledeče tvrdke: hotel Legat, Lesce; hotel Štrukelj, Ljubljana; gostilna Rudolf Kunstelj, Radovljica; gostilna Lav. Bučar, Kostanjevica; Natalija Šepetavec, Idrija; Pepica Majzljeva, Bela cerkev.

Gorenjec, 09. 11. 1907

Gledališki odsek jeseniškega Sokola priredi jutri, dne 10. t. m., v Radovljici gledališko predstavo »Mlinar in njegova hči«. Začetek ob 8. zvečer. Čisti dobiček je namenjen za napravo zastave, zato jo želeli prav obilne udeležbe. Predstava se vrši v salonu g, Kunstelja.

Gorenjec, 09. 11. 1907

Zabavni večer. Iz Radovljice. Poroča se nam, da priredi tamošnja podružnica Ciril - Metodove družbe dne 15. t. m., v velikem salonu Kunsteljnovе restavracije zabavni večer, pri katerem bodo med drugimi izvajali člani podružnice tudi veseloigro »Eno uro doktor« in »Zupanova Micka«. Tem sledi Šaljiva loterija in potem prosta zabava. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 50 vin. Gosti dobro došli!

Vir: Gorenjec, 14. 12. 1907

Veselica. Veselico priredi radovljiška šolska mladina v nedeljo, dne 19. januarja 1908 v prostorih gosp. R. Kunstelja v Radovljici. Vstopnina: I., II. In III. vrsta po 1 K, ostali sedeži po 80 v, stojišča po 40 v. Cisti dobiček je namenjen za družbo sv. Cirila in Metoda in za revne šolske otroke. Začetek ob 4. uri popoldne. Spored: Deklamacije: 1. Pozdrav. 2. Življenje palčkov. 3. Radost palčkov. 4. Bajka o siroti in palčkih. »Palčki«. (Božična bajka). Dramatičen prizor v treh dejanjih. Prvo dejanje: V gozdu. Drugo dejanje: V dvorani. Tretje dejanje: V revni sobi vdove Blaževke. Žive podobe: a) Palčki pri delu. b) Obdarjenje. c) Skupina vseh igralcev. Dvoglasni zbori: Pridi, Gorenj'c!, Ko dan se zaznava, Venček na glavi se.

Vir: Gorenjec, 11. 01. 1908

Otroška igra. »Palčke« so igrati. Naš gledališki odsek, ki se je ustanovil pri »moški in ženski podružnici sv. Cirila in Metoda«, prav pridno deluje. Pretečeno nedeljo je vprizoril otroško igro »Palčki«. V tej igri so nastopali zgolj otroci, a videlo se jima je, da se zavedajo svoje naloge. Obširna dvorana gostilne Kunstelj je bila natlačeno polna in ne pretiravamo, ako trdimo, da je bilo navzočih nad štiristo ljudi, všteti seveda otroke, ki so imeli vstop prost Vsa uprizoritev te igre je bila tako ljubka, tako ganljiva, da se čuje — posebno med priprostem ljudstvu — kaj tacega še ni bilo v Radovljici. In občna zahteva je, da se igra ponovi se enkrat Kakor se čuje, namerava naša marljiva intendantca še enkrat »dati« igro in sicer dne 9. t m.

Ples Zabavnega kluba. Sijajen obeta biti ples, ki ga priredi »Zabavni klub« dne 8. februarja v prostorih gostilne Kunstelj. Sodeluje oddelek vojaške godbe iz Celovca št 17. Po pripravi soditi, bo pač ta ples nekaj posebnega in že sedaj vabimo vse prijateljice in prijatelje plesa: 8. februarja v Radovljico na ples.

Vir: Gorenjec, 01. 02. 1908

Plesna veselica. »Zabavni klub« se lahko s ponosom ozira na plesno veselico, ki jo je priredil pretečeno soboto v hotelu g. R. Kunstelja. Lahko trdimo, da se je sešel to soboto ves cvet gorenjskih izobražencev. Obči glas je, da tako prijetnega, a obenem tako krasnega večera ni imela Radovljica že dolgo, dolgo let ne. Opazili smo ta večer pestro množico rasnih tujih gostov iz bližnjih in daljnih krajev, in med temi ljubimi gosti smo opazili tudi moža vrlega značaja, župana Kobentarja iz prebujajoče se Koroške. Oddelek c kr. vojaške godbe iz Celovca št 17 je proizvajal svoj program pač

tako, kakor ga zna edino le ta godba. Umevno je, da smo se sukali do ranega dne. Želeli bi le, da nam slavni »Zabavni klub« priredi še kak mal »dirindaj« ta predpust.

— »Palčke« so igrali pred skoro »razprodano« hišo pretočeno nedeljo, in sicer prav dolgo. Čudili smo se samovestnim nastopom posameznih igralčkov, njihovemu krepkemu govorjenju in živahnemu kretanju. Takih iger bi si se želeli. Naša iskrena hvala radovljiški gledališki intendanci s pozivom, po tej poti naprej! Podjetni fotograf g. A. Vengar je posnel ljubše igralčke »Palčke« in kdor si hoče ogledati te »brkaste možakarje«, vidi jih razložene na slikah ca glavnem trgu Radovljice, a pošije jih lahko kar po dopisnicah.

Gorenjec, 15. 02. 1908

Igra Cigani. »Cigane« vprizori naš neumorni gledališki odsek združenih podružnic sv. Cirila in Metoda, in sicer dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer. — Ker se ne bodo pošiljala posebna vabila, temveč se naznani predstava le z lepaki, opozarjamo vse one, ki si žele pripraviti izreden duševni užitek, da prihite v nedeljo, 22. t. m. v Radovljico k predstavi v salon g. R. Kunstelja.

Gorenjec, 14. 03. 1908

Češko pivo namesto nemškega. Radovljica se narodno probuja. Vrl narodnjak R. Kunstelj je opustil ultranemško pivovarno Gössovo (verjetno Gösser, op. p.) in toči sedaj priznano izborno pivo Češke meščanske pivovarne Budjejevica. Čuje se, da prevzame obenem tudi generalno zastopstvo te pivovarne. Tako je pravi Svoji k svojimi — Dobro bi bilo, ko bi pričeli dosledno izvajati geslo svoji k svojim in opozoriti vse one gostilničarje, ki točijo pivo uitranemških pivovaren, da opuste te pivovarne.

Gorenjec, 21. 03. 1908

.....

TELOVADNO DRUŠTVO SOKOL V RADOVLJICI

Telovalno društvo Solov v Radovljici - ob ustanovitvi, 1908

Vir: arhiv družine Sartori-Čebulj (foto Alojz Vengar)

Op.: Fotografija je bila posneta na Kunsteljnovem vrtu!

Rudolf Kunstelj je na sredini fotografije.

Ustanovni shod našega »Sokola« se vrši v nedeljo dne 28. t. m; ob 6. uri, v prostorih g. A. Kunstelja. Zanimanje za ta občni zbor je obče. Menda ne izdamo preveč, ako omenjamo, da šteje društvo do sedaj priglašениh udov nekaj nad 100 — reci in beri: nad sto. Krasno število! — Prva nalogi »Sokola« bo pač ta, gojiti redno telovadbo in sicer za sokolski naraščaj, redne člane in starejše člane. Upamo, da se v kratkem pridružijo »Sokolu« tudi »Sokolice«. Kakor drugo nalogo »Sokola« smatramo probujo radovljiške okolice v vsakem ozira. »Sokolsko« idejo mora ponesti radovljiški »Sokol« v zadnjo kočo široke radovljiške okolice, potem se nam ni bati narodnega propada prelepe Gorenjske. — Prepričani smo, da se nedeljskega shoda udeleže sosedna bratska sokolska društva po svojih odposlancih, v prvi vrsti ljubljanski »Sokol«, kakor oče vseh slovenskih sokolskih društev, Novemu odboru kličemo krepki sokolski Na zdar!

Gorenjec, 22. 02. 1908

Ustanovni občni zbor »Sokola«. Ustanovni občni zbor se je vršil dne 3. marca 1908 v restavraciji Kunstelj. Udeležilo se ga je nad 150 pripadnikov sokolske ideje. Obširni Kunsteljev salon je bil zaseden do zadnjega kotička. Navzoči so bili samo moški člani, ker ženskega odseka Sokol takrat še ni poznal. Po vseh izvršenih formalnostih je bila izvoljena prva redna društvena uprava, katera je bila sestavljena sledeče: dr. Janko Vilfan (starosta), Franc Štiglic (podstarosta), Dragotin Pohlin (tajnik), Franc Dolžan (blagajnik), Anton Trelec (gospodar), Jurij Auer, Pavel Kavčič in Ivan Šega (odborniki), Leon Patik (načelnik) ter Leopold Fürsager in Rudolf Kunstelj (preglednika računov).

Gorenjec, 07. 03. 1908

Občni zbor »Sokola«. Dne 16. t. m. je občni zbor telovadnega društva »Sokol« in sicer ob 9. uri zvečer v prostorih brata R. Kunstlja. Na dnevnem redu je več važnih točk. Podrobnosti o občnem zboru objavimo prihodnjič.

Gorenjec, 13. 02. 1909

Sokolski vestnik.
Telovadno društvo „Sokol“ v Radovljici.
Bratje!

Izvanredni občni zbor

se vrši dne 27. t. m. zvečer ob pol 9. uri v salonu brata Rudolfa Kunstlja.

Dnevni red:

1. Volitev delegatov na občni zbor „S. S. Z.“.
2. Volitev praporščakovega namestnika.
3. Slučajnosti.

Na zdar!

Dr. Janke Vilian tč. starosta.	Dr. Mirko Triller tč. tajnik.
--	---

Občni zbor Sokola v »Salonu Kunstelj«, 1909
Gorenjec, 25. 09. 1909

Občni zbor »Sokola«. Dne 10. t. m. je imel naš »Sokol« prav lep praznik. Priredil je veselico, združeno z javno telovadbo. »Sokol« je imel namen prirediti to svojo javno telovadbo v najožjem krogu, toda iz te skromne prireditve je nastala prava pravcata ljudska veselica v največjem obsegu. Pač najlepši dokaz, da ima radovljiški »Sokol« neko posebno privlačno moč. Obširni in bogato okrašeni vrt brata R. Kunstlja je bil le pred določeno uro napolnjen občinstva. Prihiteli so mili gosteo Ljubljančanje, a naša zlata okotica je bila kakor vedno zastopana tako častno, da ji moramo izreči vse priznanje. A tudi domačinov je bilo nenavadno mnogo. »Sokola« so je zbralo ta dan okroglo 100. Tržič in Škofja Loka sta bila zastopana po častnih deputacijah, a lepo število telovadcev sta postavila »Sokola« s Jesenic-Javornika ter Bleda. Umetno, da nismo pogrešali naših krepkih Kamnogoričanov. O telovadbi pisati podrobno kritiko, bi bilo odveč. To je bilo treba le videti. Ta telovadba je pač jasno pokazala, kako temeljito in smotreno goji slovenski »Sokol« svojo veliko zadačo, svojo edino nalogo: telovadbo. In ko smo gledali ta mišičasta telesa, te krepke roke, to vzorno disciplino, prešinila nas je neka gorka samozavest, da slovenski narod le ni zapisan smrti, temveč njemu je usojeno lepše, jasnejše življenje. Ta krepka telesa so pač najboljša in najgotovejša obramba, našega naroda. Naraščaj radovljiškega »Sokola« je nastopil pod poveljstvom brata Hrovata vzorno. Vaje s palicami kakor tudi konečna skupina so pokazale, da je to prava pot, po kateri hodi brat vaditelj Hrovat, da vzgoji dovršene telovadce. Rodni telovadci so nastopiti najprej a celjskimi vajami tako

dobro, tako dovršeno, da občinstvo ni hotelo prenehati s zasluženim ploskanjem. In brat načelnik radovljiškega »Sokola« Kapus je lahko ponosen na svojo armado, čestitamo mu na teh vspehih in danes mu te prerokujemo, da bo brat Kapus postal cvet slovenskega »Sokola«, ki bo lahko tekmoval na svetovnih prireditvah. V zadregi smo pa, kateri skupini bi dali prednost pri telovadbi na orodju. Telovadilo se je na dveh drogih, na bradlji in kozlu. Nastopali so zase: blejski in jeseniški, združeni s javorniškimi po v eni skupini, radovljiški v dveh skupinah. Bratje telovadci, le po tej poti naprej in Vaša je bodočnost! Po telovadbi se je razvila tako domača veselica, da se je človek nehote zamislil v one čase, ko so naši pradedji živeli le v starih župah, kjer je veljalo geslo: vsi za enega, eden za vse. Mnogo smehu je povzročilo šaljivo žrebanje, in tamburaški zbor jeseniškega »Sokola« je privabil boginjo plesa v prostorno dvorano brata Kunstlja, kjer so se ji klanjali pari od cvetoče mladosti do pobeljene starosti. Vspeh to prireditve je bil popoln, občinitvo je bilo soglasnega mnenja: še večkrat kaj takega. A društveni blagajnik je brzojavno vprašal finančnega ministra, ako potrebuje kaj cvenka. Na zdarl

Gorenjec, 23. 07. 1910

Občni zbor »Sokola«. Dne 15. t. m. se je vršil občni zbor telovadnega društva »Sokol« v prostrani dvorani brata Rud. Kunstlja ob obilni udeležbi bratov Sokolov. Ker sta bila tako starosta kakor tudi podstarosta radi pogreba Fr. Kocijančiča zadržana, je otvoril in vodil občni zbor brat tajnik Ivan Šega, ki je v prisrčnih besedah pozdravil navzoče ter podal obširno poročilo o delovanju društva v pretečenem letu. Iz tega poročila posnemamo, da je društvo marljivo delovalo. Odbor je imel devet sej, kjer so se reševale tekoče zadeve. Med letom sta umrla dva brata, P. Praprotnik in A. Jeglič, »Sokol« ju je častno spremil na zadnji poti. Ravnotako je pohitelo društvo k zadnjemu spremstvu brata Hroneka na Bled. »Sokol« je napravil dve lastni veselici, pretečeni predpust sijajen ples in meseca junija javno telovadbo, ki je vrlodobro vspela. A v začetku decembra so priredili radovljiški diletantje narodno igro »Rokovajače« v korist »Sokola«.

— Kake marljivo je gojil »Sokol« telovadbo, priča dejstvo, da so bili trije člani radovljiškega »Sokola« odlikovani na župni tekmi na Jesenicah, in sicer bratje Kapus, Hrovat in Olip. Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. — Obširno in prav strokovno poročilo o gojenju telovadbe, sploh o društvu in o izletih, je podal brat J. Brovč, ki je bilo tudi sprejeto z odobravanjem. O poročilu samem prinesemo prihodnjič obširneje obvestilo. Zanimivo in obširno je bilo poročilo brata blagajničarja Fr. Sajovca. Iz tega posnemamo, da je imelo društvo v pretečenem letu dohodkov 1759.10 K, a stroškov 1307.06 K, Čistega tedaj 462.04 K. Čisto premoženje znaša tedaj do konca leta 1910 1889.04 K. Poleg tega ima še odsek v Kamnogorica svoj lastni račun, ki kaže tudi lep napredek. Poročilo se je sprejelo z navdušenim ploskanjem in navdušenjem, najboljši dokaz, da radovljiški »Sokol« lahko s ponosom gleda v bodočnost — Volitev se je izvršila takole: Starosta br. Rud. Kunstelj, ker je brat dr. J. Vilfan odločno odklonil vsaj za eno leto vsako izvolitev; podstarosta brat Fr. Sajovec, načelnik brat L. Hrovat, praporščak brat Pavel Kavčič, odborniki bratje: Fr. Dolžan, Vek. Chladek, Kavčič P., Šmigovc V., Brovč Joža, Perne Joža. Namestnika brata Stergar in Jaklič Fr. V odbor »Slov. Sok. Zveze« se volita brata Brovč in Hrovat, a v odbor »Gor. Sok. Župe« pa bratje Brovč, Hrovat, Olip in Strgar. V izobraževalni odsek brat Chladek in namestnikom brat Valenčak. — Izmed raznih nasvetov omenjamo le predloga, da se je iz letošnjih dohodkov darovalo skladi za »Sokolski dom« 200 K in volil se je odsek

5 članov, ki bo skrbel, da se čimprej sezida »Sokolski dom«, kajti navdušen prijatelj radovljiškega »Sokola« je v ta namen že obljubil darovati potreben svet. Hvala mu! — Ko so se sprejela še izpremenjena pravila soglasno, je bil zaključen občni zbor. Društvu pa kičemmo : Rasti, cveti, rodil Na zdar!

Gorenjec, 21. 01. 1911

Sokolski plesni venček. Telovadno društvo »Sokol« v Radovljici priredi, dne 2. prosinca 1913, na pustno nedeljo plesni venček v restavraciji R. Kunstelj v Radovljici. Pri plesu svira godba c. in kr. pešpolka št. 47 Gorice. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K 50 vin. Za osebo.

Sava, 25. 01. 1913

Delo radovljiškega Sokola do I. svetovne vojne (telovadni del)

Bratske vezi, ki so nastale ob priliki razvitja sokolskega prapora v Radovljici med domačim društvom in ostalimi bratskimi društvi, so ostale enako prisrčne tudi v bodoče. Radovljiški sokol je s svojo telovadno ekipo stalno obiskoval prireditve ostalih društev, posebno dobre odnose pa je gojil do bratskega društva na Bledu, s katerim je bil stalno v stikih.

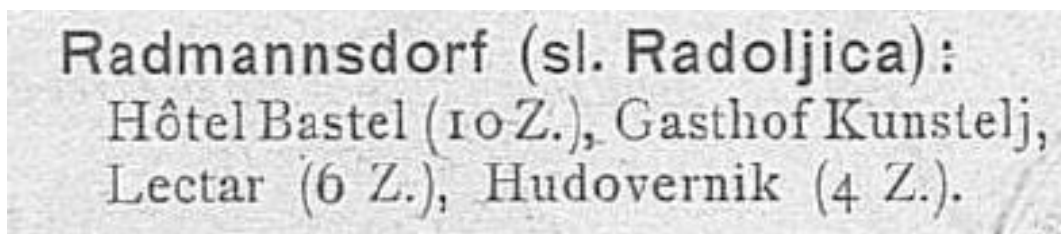
V letu 1912 so Sokoli v Radovljici izgubili tri brate: starosto Rudolfa Kunstelja, prvega starosto dr. Janka Vilfana in agilnega delavca Petra Praprotnika. Na mesto staroste je bil namesto brata Kunstelja izvoljen br. Franc Dolžan, ki je imel čast voditi številno delegacijo radovljiških Sokolov na Vsesokolski zlet v Prago.

Leto 1913 se je v Radovljici vršil dobro uspeli zlet Gorenjske Sokolske župe. Cela prireditev se je vršila na letališču na Kležniku v Lescah.

Vir: Razvoj sokolskega društva v Radovljici 1908-1933 (avtor Čebulj Danimir; Sokolska spomenica, 1933)

.....

Hoteli in prenočišča v Radovljici - 1908:

Oglas radovljiških nočitvenih kapacitet, 1908
Vir: Das Alpenland Krain Österreich (dLib - NUK)

Oglas gostilne Rudolf Kunstelj, 1908
Vir: Illustrierte Reise und Bäder Zeitung

Odhod okrajnega glavarja. Dne 30. januarja nas je zapustil naš okrajni glavar O. pl. Detela, ki je odšel na svoje novo mesto v Ljubljano. Dne 29. pr. m. so se poslovili od njega vsi župani radovljiškega okraja, ki so se zbrali polnoštevilno v hotelu g. R. Kunstlja. Pri tej priliki so mu zročili tudi diplomo častnega občanstva občine Gorje. Zvečer tistega dne se je vršila odhodnica njemu v čast v restavraciji V. Hudovernika v najožjem krogu. — Priznavamo odkrito, da je bil odhajajoči gospod O. pl. Detela kakor človek in c kr. uradnik vsega spoštovanja vreden in da je storil za svoj okraj vse, kar je bilo v njegovi moči.

Gorenjec, 30. 01. 1909

Kletarski tečaj za pivo. Radovljica napreduje v vsakem oziru. Posebno, kar se tiče gostilniške obrti, bomo kmalu dosegli Dunaj. In to brez šale. Kajti kuharskega tečaja v Ljubljani se udeležuje soproga gostilničarja »Bastl«, a podjetni R. Kunstelj, ki je zaslovel po redki zanimivosti, da «dela led» na lastnem dvorišču, se pa udeležuje »kletarskega tečaja za pivo«.

Gorenjec, 30. 01. 1909

Igra »Kaznovani škratelj«, ki jo je vprizorila ženska podružnica sv. Cirila in Metoda dne 7. t. m. se je izvanredno dobro obnesla. Obisk je bil tolik, da je bila obširna dvorana hotela Kunstelj pretesna in tu se je videlo, da manjka Radovljici primernih prostorov za take slučaje. Prepričani smo, da preskrbi podjetni gosp. Kunstelj nam tudi to. V podrobnosti igre se ne bomo spuščali, kajti da je ugajala, je dovolj poroka bilo dobro razpoloženje navzočega občinstva. Upajmo, da je bil tudi gmotni vspeh tak, da bo tudi glavna družba zadovoljna.

Gorenjec, 13. 02. 1909

Plesni venček, ki ga je priredila zadruga leške pivovarne dne 5. t. m. v prostorih gostilne R. Kunsteli, se je izbornobnesel. Udeležba je bila prav lepa — posebno častno je bila zastopana okolica —, domača, tako neprisiljeno domača, da gre po deželi le en glas, ob letu zopet kaj takega, ljubljanski salonski orkester je kaj neumorno igral, priporočamo ga vsem onim društvom, ki hočejo imeti dobro in ceneno godbo. Uresničila se je tista pesem, ki pravi: »Prej pa ne gremo dam, de se bo delal dan — tje prot' Ljubljani'."

Gorenjec, 12. 02. 1910

Igra »Moč uniforme«. Pevsko in bralno društvo »Triglav« v Radovljici priredi na belo nedeljo, dne 3. aprila 1910 v dvorani g. R. Kunstlja burko s petjem v treh dejanjih. Moč uniforme. Spisal Jakob Stoka. Vglasbil H. O. Vogrič. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišča 60 h. Igra se za izpopolnitev odra. Po igri godba in ples.

Gorenjec, 26. 03. 1910

Igra »Moč uniforme«. Naši marljivi diletantje vprizore v nedeljo zvečer ob 8. uri zvečer v prostorih R. Kunstlja — po Kranjskem malo znano igro s petjem »Moč uniforme«. Obeta se nam prav prijeten večer. — Ker pa nastopi v tej igri nekaj — prav vporabnih novih igralk in igralcev — upamo, da pribiti na to predstavo vse ono občinstvo, ki čuti narodno. Po predstavi se pa zavrtimo do belega dne.

Gorenjec, 02. 04. 1910

Burka »Moč uniforme«. Vrli diletantje društva »Triglav« so vprizorili v nedeljo, 8. Aprila t. l. Štokovo burko »Moč uniforme« in sicer v priznani narodni gostilni R. Kunstlja. — Igra samanasebi ima sicer dokaj pogreškov, kajti pisatelj je pač prebujno karakteriziral posamezne osebe — po našem mnenju take osebe s tako izrazovitimi napakami vobče ne eksistirajo, a ker je pisatelj Štoka hotel na vsak način pričarati pred občinstvo karikature, ki sploh ne žive, — da v teh karikaturah pokažejo igralci svojo sposobnost, svojo izurjenost — smo uverjeni, da pisatelj Štoka ni nikakor imel s svojo igro namena žaliti posameznih stanov, temveč hotel je imeti osebe, da se jim gledalci smejejo, to v to je moral pač vzeti take osebe, ki jih najčešče srečujemo na deželi. — In igralci so popolnoma umeli namen te burke. — Igra je ugajala vsestransko. Igralci so bili vsi na mestu. Vendar pa moramo dati prvenstvo v igranju Milleku, ki je igral, kakor se sploh igrati mora. Vsa njegova igra je bila tako naravna, tako izrazita, da lahko pričakujemo od njega, da nam pripravi se večkrat tak užitek. In Pavel Cvirn, no, rojen komik. Prepričani smo, da se občinstvo, ki je prihitelo to nedeljo k predstavi le ni take prisrčno smejalo, kakor se je nedeljskemu »Cvirnčku«. In Agatka, ta Agatka — upamo, da ne bo v svojem resničnem življenju igrala tako dovršene Ksantipe, kakor jo je tu. Edina njena napaka je bila pač ta, da je izgledala za to vlogo premlada in prelepa. Prepričani pa imo, da bi je celo »mazač« iz dvornega gledališča ne mogel prestvariti - je pač težko — iz lepote napraviti odurnost Dobra sovrstnica Mileku je bila vsekakor naša ljubka znanka Lizka. Si le morete misliti lepšega dueta kakor je bil duet koncem igre: Milek in Liza. Dobra v petju kakor tudi v igri sta bila eksekutor in Majer, agent, škoda le, ker je oder tako neakustičen, kar vpliva precej mučno na poslušalce.. Dozdeva se nam pa, da je bila vloga eksekutorja preborna za igralca eksekutorja. Originalna jerhovina z Gorenjskega je bil hlapec Jernej s svojim vivčkom. Dobra kopija naših podeželnih občinskih sej je bila občinska seja v tretjem dejanju. Vendar se nam je pa zdel strah pred Agatko, čeravno je bila razvpita kakor blazna, malce prehud. Gorenjski kmet menda ne zleze

tako naglo pod mizo. Malo zarobanti, krepko pljune, pa se postavi v kot stisnjenih pesti, -Po razpoloženju mnogobrojega občinstva je bilo znati, da bi hotelo vstrajati najmanj še dve dejanji, akoravno se je igra vsled predolgh odmorov med posameznimi dejanji precej zavlekla. Igralkam in igralcem kakor tudi režiserju iskrena Hvala ... Občinstva se je šesto na ta večer toliko, da je bila obširna dvorana in restavracija R. Kunstlja natlačeno polna. Običajnih domačinov ni bilo, a častno se je odzvala naša prebujena in požrtvovalna okolica. Bila je zastopana celo Ljubljana. Omenjamo tudi se to posebnost, da je osebno prišel pogledat naše gledališče pisatelj Štoka. Mož je bil s svojo igro zadovoljen. — Sklepno le tole: V Radovljici imamo sedaj gledališče, da smo lahko zadovoljni Alii bi ne hoteli ti naši podjetni igralci stopiti tudi nekoliko v našo okolico, kjer bi naj priredili nekaj ljudskih iger za ljudstvo, recimo takole tja v poletju. Prvič bi to bila jako hvaležna naloga in drugič za naše preprosto ljudstvo neprecenljive izobraževalne vrednosti. Torej ...

Gorenjec, 09. 04. 1910

Visok gost. Te dni se je mudil v Radovljici eksclenca Albori. Povabil ga je na lov na jerebice v svoj revir R. Kunstelj. Vabljenec se je rad odzval povabilu in bil je prav zadovoljen tako s plenom kakor tudi z gostoljubnostjo g. R. Kunstlja.

Gorenjec, 20. 08. 1910

Zabavni večer priredi na Martinivo nedeljo, dne 13. t. m. bralno društvo »Triglav« v prostorih R. Kunstlja. In sicer je na dnevnem redu vse, kar poželi srce. Igra »Trije tički«, kjer nastopijo naši znani igralci; petje — pride iz Ljubljane »troperesna deteljica«, ples in prosta zabava. Vabil posebnih ni, le lepaki so. Pričetek je ob 8. uri zvečer, a konec, kadar kdo hoče. Kdor hoče preživeti nekaj veselih uric — le ta dan h Kunstlju. Menda ne izdamo preveč, ako povemo prav tiho javnosti, da naši marljivi igralci pripravljajo igro »Rokovajače«, ki se vprizori sredi decembra. Vžitek bo izvanreden.

Gorenjec, 12. 11. 1910

Zabavni večer. Pevsko in bralno društvo »Triglav« v Radovljici priredi na Martinovo nedeljo, dne 13. Novembra 1910 v dvorani g. Rudolfa Kunstlja zabaval večer a sledečim vspreodom: 1) Trije Tički, burka v dveh dejanjih (Jaka Štoka) 2) Troperesna Deteljica, spevoigra. 3) Prosta zabava in ples. Vstopnina; sedeži 1 K, stojišča 60 vin. Začetek ob 8. uri zvečer.

Gorenjec, 12. 11. 1910

Napoved sporeda. »Miklavžev večer« prirede radovljiški mladinojubi v pondeljek, dne 5. t. m. v gostilniških prostorih R. Kunstlja. Pričetek ob 6. Uri zvečer. Starši, pripeljite svojo deco, da se malo povesei nad nedolžno prireditvijo. — Dobro došel vsak prijatelj mladine in otroškega veselja.

Javno predavanje priredi dne 8. t. m. ob 3. uri popoldne »Gorenjska sokolska župa« v prostorih R. Kunstlja, in sicer predava brat M. Marinček o »Sokol v zasebnem življenju". Bratje Sokoli in prijatelji slovenskega Sokolstva, dobro došli.

Radovljiški diletantje prirede v kratkem, najbrže že v nedeljo, 11. t. m. lepo narodno igro »Rokovnjači« v znani gostilni R. Kunstlja. Igra obeta izreden užitek. Za to igro se delajo popolnoma nove kulise, tako da bo igra se lahko igrala dovršeno. Kdor hoče prežiti nekaj kratkočasnih uric, naj pohiti ta dan v Radovljico.

Gorenjec, 03. 12. 1910

Igra »Rokovnjači«. »Rokovnjače« vprizore tukajšnji marljivi diletantje s pomočjo nekaterih okoličan igralk in igralcev v nedeljo, dne 11. t. m. ob 7. uri zvečer v znanih gostilniških prostorih g. Rudolfa Kunstlja. Čisti dobiček je namenjen »Sokolu«. Vprizoritev bo pač nekaj popolnega — a poleg tega si je omislil „«Sokol» popolnoma nove kulise za to igro. Obeta nam izreden užitek, Zato vabimo vse, ki v m bije srce za naš slovenski narod: V nedeljo v Radovljico !

Gorenjec, 10. 12. 1910

Miklavževanje. „Miklavžev večer“ se je obnesel prav dobro. Udeležba taka, da je bil obširni salon g. R. Kunstlja natlačeno poln. Otrok — iz vsega okoliša — je bilo nad 300, in »sv. Miklavž« ni delal nobene izjeme — delil je vsem, kdor je prišel. Vsaj je namenjeno praznovanje „sv. Miklavža“ naši nežni mladini in blagor mladini, dokler se še veseli darov „sv. Miklavža“. To si naj zapišejo za uho vsi oni — ki so tako krčevito tiščali svoj mošnjiček, ko se jih je prosilo za mal dar otročičem.

Gorenjec, 10. 12. 1910

Predavanje, ki ga je imel na praznik, dne 8. t. m. brat Matija Marinček v hotelu g. Rud. Kunstlja — namreč „Sokol v zasebnem življenju“ se je je obnesel popolnoma. Tudi napredek ! Podjetni gostilničar g. R. Kunstelj je nabavil za svoje goste biljard. Ker je čisti dohodek namenjen v zgolj narodne namene, je vedno dovolj igralcev, ki polagajo mal dar, domu na altar.

Gorenjec, 10. 12. 1910

Igra »Rokovnjači«. »Rokovnjače« narodno igro s petjem — ki jo je spisal po znanem Jurčič Kersnikovem romanu enakega imena Fran Govekar — so vprizorili naši vrli diletantje v nedeljo, dne 11. t. m. v lepem salonu R. Kunstlja. Kako priljubljena je ta igra in na kako dobrem slovesu so naši gledališki igralci, pokazala je nedeljska udeležba, kajti obširna dvorana gostilne Kunstlja je bila natlačeno polna in mnoge ljudi se je moralo vrniti, ker niso dobili vstopnic. Zastopan je bil pač ves okraj, od Kranja do Rateč si lahko dobi znance in znanke. O igri sami ne moremo obširno poročati, kajti igralo se je pač prav dobro. Glavne vloge so bile v prav spretnih rokah — tako, da se lahko reče, da bo ta igra — ako se ponovi še parkrat, napolnila vselej dvorano. Mojster v svoji vlogi je bil vsekakor Blaž Mozol. Prava gorenjska korenina, po kretanju in govorici kakor tudi po noši. Dober vrstnik mu je bil Nande s svojo ljubico Polonico; Rajtguzen, Bojc, kakor tudi Vlagar in Urša so dobro izpolnjevali svoje vloge. — Zanimiv je bil prizor pri sodniku Gavriču, kjer so dovršeno igrali nastopajoče osebe, v prvi vrsti Poljakovka, Štefan, Gavrič, dr. Burger in Rezika. — Slikovit je bil nastop v Črnem grabnu, kjer sta glavno vlogo imela Nona s svojim ljubkim petjem in Vernjač s svojim tako naravnim nastopom, da si ga lepše ne moremo misliti. Rokovnjači so igrali dobro, le tuintam je bilo opaziti še malo neokretnosti, znamenje, da so bili nekateri šele začetniki, a čas in vaja popravita še to. — Omenjati še moramo, da si je »Sokol« nabavil za to predstavo popolnoma nove kulise, ki so pač v čast njih izdelovateljem. Mnogo hvale smo tu dolžni gostilničarju R. Kunstlju, ki tako rad in s tako postrežljivostjo daje svojo lepo dvorano v take namene. Kakor se čuje, ponovi se igra »Rokovnjači« na Štefanovo, in sicer že ob 6. ur zvečer. Prijateljem zabave kličemo: pridite ta dan h igri, ne bo vam žal.

Gorenjec, 12. 12. 1910

Igra »Rokovnjači«. Pevsko in bralno društvo »Triglav« v Radovljici vabi na uprizoritev narodne igre »Rokovnjači«, ki jo priredi na dan sv. Štefana dne 26.

decembra 1910 v prostorih restavracije gospoda Rudolfa Kunstelja. Vstopnina: Sedeži I. vrste K 1.50, II. vrste K 1.20, III. vrste K 1 stojišče 60 vinarjev; otroci plačajo polovico. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Po igri prosta zabava in ples. K obilni udeležbi vabi odbor!

Gorenjec, 24. 12. 1910

Igra s petjem »Deseti brat«. Pevsko in bralno društvo »Triglav« v Radovljici uprizori, v nedeljo, dne 7. maja 1911 v restavraciji gosp. Rudolfa Kunstlja Fr . Govekarjevo narodno igro s petjem v petih dejanjih »Deseti brat«. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Gorenjec, 06. 05. 1911

Hoteli in prenočišča v Radovljici - 1912:

Avguštin H. Ivan, 3.

Bastel, Janc Florijan, 4.

Dernič Matevž, 2.

Dolžan Fran, 4.

Homann Oton, 4.

Kleindienst Ivan, 3.

Klinar, Hudovernik Vinko, 4.

Kosmač Anton, 3.

Kunstelj Rudolf, 2.

Praprotnik Anton, 3.

Zalar Mihael, 8.

1. Splošna naslovna knjiga za Kranjsko 1912 (založila Mulley - Kamenšek, Ljubljana).

Rudolf Kunstelj (roj. ok. 1865 / um. 19. 01. 1912); Predmesto št. 55 (Kunstelj); gostilničar, starosta Sokola v Radovljici, predsednik GD Radovljica 1911-12. [Soproga Neža Kunstelj. Sestra Terezija Kunstelj-Medič.](#)

Smrt Rudolf Kunstelj. Smrtna kosa. V Radovljici je včeraj 19. t. m. preminul gospod Rudolf Kunstelj, pos. in gostilničar v 47. letu svoje starosti. Pogreb ranjkega se bode vršil danes v nedeljo dne 21. t. m. ob 4. uri popoldne. Pokojnik je bil poštenjak kakor

jih je malo, kremenit značaj, odločen pristaš Narodno napredne stranke, ter je sodeloval pri vseh narodnih društvih in korporacijah. Bil je občinski odbornik, odbornik posojilnice v Radovljici in že dalje časa starosta Radovljiškega Sokola. Bodi mu lahka domača zemljica, katero je tako iskreno ljubil!

Vir: Dan - neodvisen političen dnevnik, 21. 01. 1912

Iz Radovljice. V nedeljo popoldne so pokopali v Radovljici daleč okrog znanega posestnika in gostilničarja g. Rudolfa Kunstelja. Pokojni je dalje časa bolehal. Bil je član več narodno-naprednih društev in v zadnjem času tudi starosta radovljiškega Sokola. Pogreba se je udeležilo mnogo občinstva, več požarnih bramb z zastavami in veliko Sokolov iz cele Gorenjske. Pokojnik je bil izučen mizarski pomočnik, pozneje je bil v Ljubljani sluga »Mestne hranilnice«, pred dobrimi šestimi leti pa je po očetu podedoval lepo posestvo v Radovljici in tu je imel gostilno. Po svojem prepričanju je bil pristaš liberalne stranke in nestrpen do somišljenikov S. L. S. Vsled njegovega strankarstva je bila gostilna slabo obiskana in mož je zašel v dolgove. Svetila mu večna luč!

Gorenjec, 27. 01. 1912

**Osmrtnica Rudolf Kunstelj (sokol)
Dan - neodvisen političen dnevnik, 1912**

**Osmrtnica Rudolf Kunstelj (domači)
Dan - neodvisen političen dnevnik, 1912**

V Zemljiški knjigi v Radovljici izvemo, da se je lastninska pravica za posestvo in hišo vknjižila na ime Alojza Pavlina 5. februarja 1913.

**Novi lastnik Alojz Pavlin
Vir: Kamra**

Planinska veselica. »Radovljiška podružnica Slovenskega planinskega Društva« priredi v soboto 3. Januarja 1914 ob 8. uri zvečer v dvorani Kunsteljeve restavracije planinsko veselico s plesom. Sodeluje oddelek godbe c. in k r . pešpolka nadvojvode Franc Ferdinanda št. 19 iz Tolmina.

Sava, 20. 12. 1913

Plesno veselico priredi Radovljiška podružnica „Slovenskega planinskega društva“ v soboto, dne 3. januarja 1914. v salonu Kunsteljeve restavracije v Radovljici. Sodeluje oddelek godbe c. in kr. pešpolka nadvojvode Franc Ferdinanda št. 19 iz Tolmina. Vstopnina 2 K z a osebo. Preplačila shvaležno sprejemajo. - Začetek ob 8. uri zvečer. Narodna in gorska noša dobrodošla. Gorski čevlji prepovedani.

Sava, 03. 01. 1914

Burka »Moj prvi«. Slov. pevsko in bralno društvo »Triglav« v Radovljici priredi v nedeljo, dne 1. sušca 1914 v dvorani pri Kunstelju v Radovljici burko v treh dejanjih »Moj prvi«. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

Sava, 28. 02. 1914

Shod duhovnikov, županov in občinskih svetovalcev Radovljiškega okr. glavarstva v Radovljici. Dne 7. t. m. se je vršil v prostrani dvorani Kunsteljevi v Radovljici izvrstno obiskan shod. Nad 300 udeležencev iz celega Radovljiškega okr. glavarstva se je zbralo na povabilo poslanca viteza Pogačnika na gospodarski razgovor. – Mestni župan radovljiški lekarnik g. Roblek pozdravlja imenom mesta oba domača gg. Poslanca, kakor tudi vse tako polnoštevilno zbrane občinske zastope iz celega okraja ...

Vir: Slovenec, 10. 1. 1918

Občni zbor Radovljiške podružnice Slovenskega planinskega društva se vrši dne 2. junija t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni pri Kunstlju v Radovljici. Pozivamo vse bivše člane Radovljiške podružnice S. P. D., da ostanejo podružnici zvesti in se udeleže občnega zbora. Članarina se lahko plača početkom občnega zbora. Osrednji odbor S. P. D.

Vir: Slovenec, 29. 5. 1918

Občni zbor radovljiške podružnice S. P. D. se je vršil dne 2. Junija 1918 v gostilniških prostorih pri Kunstlju. Od osrednjega odbora sta bila navzoča načelnik g. dr. Tominšek, ki je bil obenem predsednik občnega zbora, in tajnik g. Hauptman. Predsednik je poročal o stanju podružnice in posebno o njeni Vilfanovi koči na Begunjščici in razložil, kako je treba in mogoče, podružnične razmere urediti. Po raznih razmotrivanjih o bodočem razvoju podružnice se je izvolil sledeči odbor: dr. Ig. Janc, predsednik dr. Miško Triller, okr. sodnik Zemljič, dr. Močnik iz Radovljice in Ivan Rus z Bleda, odborniki; notar Pegan in Spitzer, namestnika. Računska pregledovalce Leopold Fürsager in nadpoštar Kovačič. Upati je, da se bo delovanje radovljiške podružnice kljub neugodnim razmeram oživilo in utrdilo.

Vir: Slovenec, 7. 6. 1918

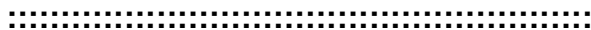

Restavracija Kunstelj, ok. 1920
Vir: arhiv Štefan Volk

Družina Kunstelj na naslovu Predmesto št. 55.

Franc Selezjan Kunstelj (roj. 1835 / um. 1905); kavarna v letih 1861-73: Mesto št. 46 (Zagorc), nato gostilno od 1873: Predmesto št. 55 (Kunstelj). [Soproga Jera Gracel \(Predtrg št. 42; oče krčmar Janez Gracel\)](#). Imela sta tri sinove in hči. Jera umrla 1866. Druga žena Ivana Volbenk (Ljubljana, oče krčmar Jožef Volbenk). Pred letom 1887 preselitev v Predmesto št. 55. Franc je umrl leta 1905, žena Ivana leta 1917.

Oglas gostilne Kunstelj
Vir: Gorenjec, 1. 1. 1932 in Jutro, 1. 1. 1932

V Zemljiški knjigi v Radovljici izvemo, da se je lastninska pravica za posestvo in hišo vknjižila na ime Jerice Štiherle 1. februarja 1932.

Jerica Štiherle v kuhinji
Vir: arhiv gostilne Kunstelj

Zahvala ob pogrebu Ivana Štiherla
Vir: Jutro, 2. 3. 1933

Občni zbor podružnice SPD v Radovljici se bo vršil v nedeljo 12. t. m. ob 15. v restavraciji Kunstelj v Radovljici s dnevnim redom: otvoritev občnega zbora, čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročila funkcionarjev in revizorjev, volitev novega odbora in slučajnosti.

Vir: Jutro, 9. 1. 1936

Radovljica. »Moji doživljaji na vrvi« je dal naslov svojemu predavanju dr. Miha Potočnik, naš priznani gorenjski alpinist. Pod okriljem radovljiške podružnice SPD nas bo predavatelj povedel v četrtek 2. aprila v stene in prepade Julijskih Alp. Predavanje, ki ga bo spremljalo nad 100 diapozitivov, bo v salonu Kunstljeva restavracije. Začetek ob 20.

Vir: Jutro, 29. 3. 1936

Izredni občni zbor Slovenskega planinskega društva, podružnica Radovljica, se bo vršil v ponedeljek, 15. t. m. ob 20. v restavraciji Kunstelj v Radovljici, z edino točko dnevnega reda: Odobrenje sporazuma s Sokolskim društvom v Radovljici. – v primeru, da bi se ob določeni uri ne mogel vršiti občni zbor zaradi prepiche udeležbe članstva, se bo vršil pol ure kasneje na istem mestu nov občni zbor, ki bo sklepal ob vsaki udeležbi.

Vir: Jutro, 4. 6. 1936

.....

Marija Štiberle v kuhinji
Vir: arhiv gostilne Kunstelj

.....

Gorenjski glas, 27. 5. 1967

Visok obisk gostilne Kunstelj

Vir: spletna stran gostilne Kunstelj

Op.: Josip Broz – Tito (z ženo Jovanko) in Anton Štiherle.

Josip Broz – Tito (z ženo Jovanko) in glasbeniki v gostilni Kunstelj

Vir: arhiv Brane Kukič – Kuka

Op.: Ansambel Miha Dovžana s pevko Ivanko Kraševac.

Gostilna Kunstelj, ust. 1873
Vir: arhiv Zvone Razinger (desna fotografija)

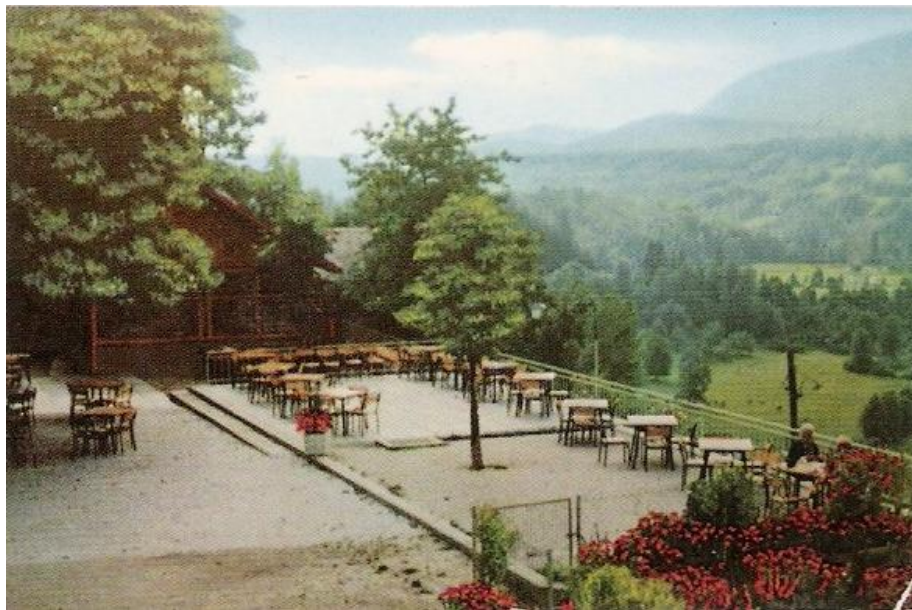
Freska namesto običajnega napisa ali reklame. »Ko smo letos preurejali gostišče, sem precej časa razmišljal, kakšen napis bi bil boljši. In ker arhitekt na vhodno stran fasade ni pustil vgraditi nobenega okna, neonski napisi pa so postali nekako našarjeni, sem se odločil za fresko. Naredil jo je Ive Šubic, odkrili pa smo jo pred dobrimi štirinajstimi dnevi. Danes sem prav zadovoljen, da se nisem prenaglil ob izbiri napisa.« - Tako nam je pred dnevi zaupal lastnik gostilne Kunstelj v Radovljici. (Ni kaj reči. Morda le to: Če kje, potem prav gotovo v turizmu velja, da se je treba prilagoditi kraju in slogu). / A. Ž. – Foto: F. Perdan.

Vir: Glas, 26. 9. 1970

.....

Vrt gostilne Kunstelj
Vir: DAR

Vrt gostilne Kunstelj, od. 1970
Vir: DAR

.....

Pripravil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno 18. 01. 2015

Zadnjič dopolnjeno: 30. 11. 2016

goran.lavrencak@gmail.com